

La forma musical

És la manera d'organitzar una idea musical d'acord amb un determinat sistema, per tal que els diferents elements que constitueixen l'obra quedin coordinats en un tot homogeni. Segons Arnold Schoenberg* «la forma en la música serveix per facilitar la comprensió mitjançant el record».

Engloba el concepte d'estructura, que es basa sobretot en el contrast, i s'entén com la successió, repetició, desenvolupament...: en resum, com la posició i les característiques de les diferents parts de que consta cada obra musical.

Al llarg de la història, s'han establert tota una sèrie de patrons formals, partint de la seva estructura, que els compositors han utilitzat en diferents èpoques i com a formes diverses:

- Formes per repetició: binàries
ternàries
rondo.
- Formes per variació.
- Formes amb desenvolupament.
- Formes imitatives.

• Les principals formes de la música occidental

Formes per repetició

Formes binàries

Estructurades en dues seccions (A B), són típiques de les danses cortesanes del segle xvii. En aquestes, la secció A acaba de forma inestable, i la B s'encarrega de resoldre i tornar a l'estabilitat. Podríem dir que A funciona com una pregunta i B com una resposta. Sovint tenen una durada semblant, però també pot ser que B sigui molt més llarga. Moltes danses recollides en suites* tenen forma binària. Les més conegudes són: allemande*, courante*, sarabanda*, giga*...

Formes ternàries

Estructurades en tres seccions en què la tercera és igual o semblant a la primera (A B A: A B A'). L'aria da capo", el minuet", l'scherzo". etc., en són exemples freqüents.

Forma rondo

La característica diferencial del rondo és la recurrència d'una secció principal, o tornada, que s'intercala amb les altres (A B A C A; A B A B'A). En el barroc, a França, es compongueren rondós per a música de tecla, i més tard fou una part (moviment") de les sonates*, concerts* i simfonies* del classicisme.

Formes per variació

El tret principal d'aquestes formes és l'exposició d'una idea musical i la seva posterior modificació o transformació tot retenint una o més de les característiques essencials de l'original (variacions melòdiques, estructurals, harmòniques, tímbriques, etc.)- Les formes que usen aquesta tècnica són el tema amb variacions*, la xacona*, la pas-sacaglia* i el baix obstinat*, entre altres.

Formes amb desenvolupament

Utilitzen tècniques d'elaboració temàtica, generalment per mitjà d'unitats més petites anomenades motius* (alteracions rítmiques, progressions, ampliacions melòdiques, etc.). S'inicia al segle xviii en el període clàssic*, i la forma per excel·lència n'és la forma-sonata, que combina l'exposició i la reexposició de dos temes més o menys contrastants, amb una secció en què es desenvolupen els temes exposats. Aquesta forma pren un caràcter dramàtic gràcies a les tensions harmòniques que conté. Generalment forma part de totes les sonates*, simfonies* i concerts* dels períodes clàssic* i romàntic*.

Formes imitatives

Repetició successiva i ràpida d'una melodia (tema, motiu, etc.) en diferents veus*, d'una obra polifònica*. Aquesta tècnica compositiva fou molt usada des del segle xiii fins al xviii en diverses formes musicals, tant vocals com instrumentals. Les formes més representatives són el canó* i la fuga*.